

MOFTUL ROMAN

Nr. 21.—DUMINICĂ, 19 AUGUST 1901.

20 BANI NUMÉRUL

DIRECTOR, I. L. CARAGIALE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA LA TIPOGRAFIA «EMINESCU» STRADA SĂRINDAR, 10

Revenind din Franzesbad

Domnul nu regretă banii cheltuiți de Doamna

Politica

Nu mă pricep la politică, — de ce n'aș spune drept? Pentru aceea, de câte ori orizontul politic se posomorăște, de câte ori vîz că opinia publică este iritată, și 'n aer miroase a evenimente de importanță deosebită, nu lipsese a alerga după amicul meu Costică Budalaki, a cărui pricepere 'n politică este astăzi mai presus de orice îndoială.

Când un om a știut să prevestească cu atîta siguranță atâtea și atâtea evenimente mari, desigur a trebuit să cucerească încrederea noastră a tuturilor cari 'l cunoaștem de aproape, într'atît, încât dacă mie, de exemplu, amicul Budalaki mi-ar spune că Rusia a pus ochii pe Țarigrad, fără să staî un moment la 'ndoială l-aș crede orbește.

Acum în urmă, nu ne-a spus noî amicul nostru Budalaki, cum avea să se termine procesul contra lui Sarafoff?

Noî toți credeam că Sarafoff are să fie spinzurat. Ei bine, singur dintre noi toți, singur amicul nostru Costică Budalaki a avut curajul să spună, cu un zîmbet de milă pentru ignoranța noastră :

— Pariez pe ce poftiți, ... să'mi ra-deți o mustață, dacă Sarafoff nu va fi achitat!

— Achitat? am strigat noi indignați. Peste puțină!

Amicul Budalaki, subliniîndu'și bine cuvintele și zîbind și mai milos, s'a mîrginit a ne răspunde scurt:

— ...Sau nu mă cheamă pe mine Costică Budalaki.

Atît, și s'a depărtat de noi, cu aerul acela de siguranță caracteristic spiritelor de felul lui.

Ei? Așa e că Sarafoff a fost achitat? Ați văzut?

De atunci am jurat să crez pe Costică Budalaki chiar dacă mi-o spune că Țarul are să meargă la Paris fără niciun gând politic, sau că alianțele ce se fac astăzi chiar în America n'au altă țintă decît menținerea păcii în Europa.

Amoșit de atâtea știri privitoare la chestia Orientului, am mers dar să caut lămuriri — unde? — ei, bravo! — unde alt puteam alerga decît la incomparabilul meu amic Costică Budalaki.

L-am găsit ca totdeauna dispus să mă lumineze și am abuzat de gentileța lui ca totdeauna.

— Dragă Costică, uite la ce-am venit: mi-au împuiat capul gazetele și lumea că se prepară evenimente grave în Orientul pravoslavnic; vreau să știu și te rog să'mi spuî părerea d-tale. Ce crezi, frate? Se 'ntemplă război?

— Se prea poate, mi-a răspuns cu multă gravitate Budalaki.

Când Budalaki arată multă gravitate, desigur se petrec lucruri grave. Și pînă să n'apuc a zice încă o vorbă, amicul meu adăogă:

— Și cu toate astea, dacă eram prevăzător, puteam să'i împedicăm.

— Cine să fie prevăzător? întreb eu.

— Noî! zice Budalaki.

— Cari noi?

— Noî, Români...

— Noî, Români?... Pe cine să împedicăm?

— Cum, pe cine?... Pe dumnealor...

— Pe cari dumnealor, frate Costică?

— Ei! asta e! ce te faci prost?

— Ba, nu mă fac deloc; poate sunt chiar; dar îți mărturisesc că nu înțeleg pe cari „dumnealor“.

— Pe Ruși.

— Pe Ruși?!

— Da, pe Ruși, cari vor să treacă la Constantinopol pe Marea-Neagră și pîn Bulgaria...

— Vor să treacă „dumnealor“ pe Marea-Neagră și pîn Bulgaria?

— Firește... Ei! N'am spus eu că fortificațiile noastre sunt de prisos! Cinei sute de milioane aproape, cheltuite în zadar!

— Apoi, zic, frate Costică, nu numai dta,—care se cheamă că te cunoaștem cât te pricepi la politică și știaî că „dumnealor“ pot trece și pe Marea-Neagră — dar chiar eu, așa de puțin cât mă pricep și nici prin cap nu'mi trecea de Marea-Neagră, și am spus absolut acelaș lucru despre fortificații...

— Dă'mi voce, mă intrerupe amicul Budalaki, cu demnitatea caracteristică spiritelor de felul lui; dă'mi voce: n'ar fi fost de prisos fortificațiile, dacă mă ascultai domniî politicianî pe mine; dar s'au scumpit; n'au vrut să mă cheltuiască încă p'atîta, să fi făcut o flotă strașnică pe Marea-Neagră... Să fi poftit atunci dumnealor...

— Caro dumnealor?

— Muscalul!

Umilit de atîta superioritate de vederi politice, am strîns mîna cu efuziune respectuoasă amicului Costică Budalaki și l-am părăsit.

— Ce așteaptă Regele (am gîndit eu) și nu'l cheamă odată pe Budalaki, să'l pună în fruntea consilierilor Sîi, mai ales în așa grave împrejurări?.. Ce așteaptă Regele—să ia Rușiî Țarigradul?

CARAGIALE

Poetul și moartea

(Reminiscentă)

Poetul stă la masă

Și scrie-așa ceva;

«O, Moarte! vino, iată

Te-aștept, *etcetera...*»

Ea'n clipă-i se presintă.

— Fecioară, cine ești?

— Sunt Moartea.

— Tu... ești... Moartea?

— Da, eu; și ce voești

De mi-ai oprit, poete,

Secerătorul mers?

— Ca să'mi ajuți să aflu

O rimă la un vers.

PODEANU

Madamologie

Genialul Dante a zis că „nimic nu e mai dureros decît amintirea unor vremi fericite aflîndu-te în mizerie“. Rîtîcind ca un visător prin aleele Cișmegeului și sub influența cugetării marelui poet, revădeam viața patriarchală de odinioară a țărilor românești, timpurile acelea de abundență, curățenie a moravurilor, simplitate și lipsa trebuințelor ale așa zisei civilizații și, prin asociație de idei, întrezăream isoarele de bogăție după vremuri. Unde 's oodrii noștri seculari, în care mișună vînaturile? unde's petrecerile acelea monstre ale strămoșilor noștri, care denotă un popor viguros și bogat?

Judecam cam pesimist lucrurile. Apoi dacă civilizația ne-a adus multe rele, în schimb ne-a dat și multe bunuri.

Rîmăi surprins foiletînd vreun tratat de științe naturale sau conversînd cu vreun specialist, de absența sa de ignorarea, aș putea zice voită, a unui produs prin excelență al spoelî române: *Madama*.

Decerne Academia premii fantastice la toți popii de dincolo, autorizează ministrul Instrucției opere didactice și nimeni, dar absolut nimeni, în presă, în învățămînt, în societate, nu se ridică în contra unei lacune dăunătoare faunei românești. nementionarea *Madamei*. Complicitate sau ignoranță? Și ne mai plîngem că streinătatea nu ne apreciază îndestul...!

Un subiect atît de vast și de variat n'a tentat încă pe nimeni; mai mult încă, d. Licherdopol nu ne vorbește nimic în „*Malacologia*“ dsalo despre această spoă curioasă ce întîlnim la fiecare pas în viața noastră.

Abia generozitatea câtorva biurouri de plasare ne lasă să bănuim că cultura *madamelor* dă roade excelente și firește că această exotică *plantă* s'a acclimatizat de minuno în țara noastră ominamento agricolă.

Fie 'i permis subsemnatului să fie pro-

motorul investițiilor pe acest teren virgin, care rezervă surprize nenumărate științei, cu atât mai mult cu cât vom avea glorie de a întemeia o știință curat românească, *Madamologia*. Și nu-l departe timpul când junii disperati de a mai trece liceul sau tinerii care nu profesază aceleoași idei ca și d. Haret în privința taxelor universitare, își vor putea permite luxul unor „licențe” față de madamele românzate!...

Pentru a evita orice discuții nefolositoare, spun odată pentru totdeauna că „*madama tudesciensis*” face parte din ordinul mamiferelor; aceasta pentru unii savanți care au astfel de curiozități supărătoare.

Aspectul general nu diferă de cel omenesc decât prin particularitățile speciale fiecărui individ. Calitatea de căpetenie e ca *madama* să fie *nețoaică*. Fie franceză, englezoaică, chineză, italiancă, unguroaică, românească chiar, *madamă* este și trebuie să rămâne *nețoaică* de copii. Mai are particularitatea că ține de regnul vegetal, prin faptul că se agață ca și edera, mai ales de parvenii, așa că poți preciza că prezența unei *madame* întrun loc presupune infailibil existența unui parvenit sau vice-versa. Omenirea viitorului va fi recunoscătoare științei pentru lămurirea acestui punct capital atât de discutat. *Madama* se mai cunoaște și prin faptul că are o deosebită predilecție pentru grădinile publice; în totdeauna când veți întâlni copii curăței și binișor îmbrăcați, însoțiți de vreo femeie citind sau conversând cu alta, să fiți siguri că vă aflați în prezența unei *madame* veritabile. Vârsta nu e un indiciu sigur asupra calității de *madamă*; se recrutează din toate vârstele, dar mai cu seamă cele tinere sunt preferate, deși în general soțiile se opun cu ultima energie.

Iată *Madama* în rezumat. Nu mă 'ndoesc că o armată de tineri studioși și o sumedenie de savanți se vor arunca cu aviditate asupra acestor observații sumare și, ne va fi dat să vedem în scurtă vreme studiată în toate manifestările ei, rămășița aceasta barbară a secolului al XIX-lea și cer să se momifice câteva specimene spre a fi conservate în muzee; iar subsemnatul va avea modesta, dar legitima satisfacție, de a fi semnalat contemporanilor săi un fenomen de studiat, care va face epocă în lumea științifică.

CONGOLAN

Epigramă

Celor dela *Revista Modernă*

Primiți mai cri o reclamație:
De ce'mi bat joc în șir de voi?
Motivul e: *Revista* voastră,
În loc de un coș de redacție,
Are director un... Coșoi!

FAR

Domnul care „cunoaște pe Mița Biciclista”

Domnul care „cunoaște pe Mița Biciclista” a existat în toate timpurile.

Domnul care „cunoaște pe Mița Biciclista” a cunoscut în timpurile trecute pe toate celebritățile *demi-mondaines*.

Domnul care „cunoaște pe Mița Biciclista” merge la toate alergările de caf și de velocipede și nu recunoaște o damă mai de șic decât pe Mița Biciclista.

Domnul care „cunoaște pe Mița Biciclista” a văzut o adineaori pe Mița Biciclista, și „Mița Biciclista i-a făcut bezele”.

Un singur noajuns aro domnul care „cunoaște pe Mița Biciclista”: Mița Biciclista nu'l cunoaște deloc.

GERARDO

Când imi cântă!

Când imi cânt-o păserică
Stău în loc de o admir,
Lumea, viața 'mi par nimică...
Cântu'i al meu elixir!

Când imi cântă nevastica,
Eū de pēr 'mi-o tērnosesc,
Nici rușinea și nici frica
Nu mă țin!... Tare-o iubesc!

Când imi cântă'n cap Cotnarul
Fac nuvele cilibii, —
Splendide ca chihlimbarul, —
Și focoase poezii!

IRMLIC

Juridice

Avem legi și penalități pentru scandalagii, tertipași, coțcari, borfași, panglicari amovibili și inamovibili, delapidatrici, asasini, etc.; avem legi protectoare pentru oameni, animale, paseri, pești, păduri — pentru: iepuri, lupi, urși, prepelițe, gaițe, ciori, jugastru, gorun, fag, brad, erap, știucă șel.; dar n'avem în legislatura noastră absolut nici un articol care să protejeze *Limba* față cu casapii și schimonositorii ei.

Ne lipsește noē — mai ales noē, Românilor — un tribunal și legi, măcar așa de schimbătoare ca legea Învățământului; ne lipsește un Tribunal cu Președinte, care să se ocupe cu delictele gramaticale și căruia să ne plângem:

Domnule Președinte,

Reclam în judecată pe D. Găgăuță Bazaconie, de profesiune contrabandist de borboate literare și stupidități științifice, pentru motivul, că — în prejudiciul Limbei, Gramaticii române și al bunului meu simț — a comis risipă și alandala de cuvinte și economie de idei întrun articol publicat în ziarul „Palavra speculantă națională”, ediția II-a, adică a rectificărilor.

Devotată

Obștea românească

Iar Onor. Tribunal, prin Președintele său, să dispună, să cerceteze și să ne dea la mână act:

Tribunalul protector al Limbii,

Având în vedere jalba Obștei românești; având în vedere că pîritul Găgăuță Bazaconie, de profesiune puțin onestă, după cum se constată în jalba Obștei, a comis în articolul d-sale, în... rinduri de tipar 25 greșeli de ortografie și 6 de interpuncție, excludere de subiect și predicat, alandala de cuvinte și mare economie de idei;

având în vedere că Juriul de gra-

matică n'a putut nici măcar ghici cam ce a vrut să scrie d. G. Bazaconie;

având în vedere și reclamațiunea Obștei țigănești, care'l acuză că majoritatea cuvintelor, expresiunilor și înjurăturilor, pe care d-sa le întrebuințează prea abuziv în vorbă și scris, sunt plagiate parte după „*Gramatica de Stanciū Paraleū*”, parte după *Lexiconul repausatului Parpanghel Barosan*;

având în vedere propria depozitie a pîritului, că n'a fost în toate mințile; având în vedere și considerând, că „*codul penal pedepsește, fără a admite circumstanțe ușurătoare, pe cel care comite risipă de cuvinte și cerneală, violare de hârtie și abuz de tipar, chiar când nu este în toate mințile*”;

Tribunalul decide:

Dă satisfacție Limbii și Obștei românești. D. Găgăuță Bazaconie va fi internat în 24 de ore dela data acesteia în „*Ospiciul de haimanale minore și majore*”, perde dreptul de a mai scrie în limba română, cum și pe acela de a se mai iscăli pe zidurile caselor, latrinelor, bănci publice, scaune, poduri, pe „*Palavra Națională*” etc. Nu va fi eliberat decât atunci când Direcțiunea ospiciului de haimanale va certifica și garanta că tembelul osîndit și-a însușit un alt meșteșug și poate fi cel puțin calfă”.

Să avem apoi polițiști harnici și oarecum cu multe atribuții; așa în cât să poată somă pe casapul osîndit — fie el imberbul repetent, fie tembelul vîrstnic — ori unde l'ar întelni și să'i zică:

„*Domnule Bazaconie! d-ta ai scris o cronică pestilentială în „Palavra speculantă națională”. Deatunci Poliția nădușește necontentit să te surprindă în ubiqua d-tale vizunie. Știi că Onor. Tribunal a pronunțat sentința și te urmărește. Motivele iar îți sunt cunoscute: stupiditatea și tembelismul cu cari ai redactat cadaverica cronică ai jignit și răsvrătit pe cunoscătorii limbii. În numele legii, îți ordon să mă urmezî chiar în noaptea asta la ospiciul de haimanale, unde mulți confrăți de ai d-tale — altădată tot așa de tertipași cetățeni — se dedau acum la meșteșuguri oneste: unii fac bice, cavale, bastoane lustruite, perii; alții lucrează cismărie, dulgherie, croitorie; pisează cafea și ardeii; alții scot sare, etc. Am zis. Urmează-mă!*”

Numai astfel ni s'ar dovedi că nu e o ironie a avea atâtea penalități pentru abuzul de vînat și pescuit, și niciuna pentru *abuzul de tipar și delictele gramaticale*.

P. TRACICUS

Poetul Iuliū

— Acrostiḡ —

Rimez, deci există!

Homer

Inima mea 'i o perlă senzitivă,
Un uragan nebun, Saharian,
Leit-motiv, sistem wagnerian...
Isbește 'ntrinsa vremea costelivă,
Ū-o crâncenă, dar totul e în van!

Dorința mea 'i o pală castitate,
Rozalbe visuri pubere să'mi dea, —
Amor amar să fie soarta mea,
Gigant din alte timpuri estompate
Omeric în splendida'mi poezia!

Mirezme dulci am găvozdit în rime,
Idei în „Cartea Mistică“ am pus, —
Rebelă'mi cugetare am răpus, —
Eterne armonii, ba chiar sublime,
Suprem acord din gându'mi supt, apus!..
Cu indexul la frunte spre zenit,
Umana speță am disprețuit!

* * *

Poetice și vaste orizonturi
Odat-aveai, — ceva fermecător;
Ea azi, pe „Pod“, cu tifle și cu ghionțuri
Te-adoră obșteal... Salve, Meteor!...

FIRFIRIC

Istorioară tendențioasă

E cam mult de-atunci; or fi sute
de ani, or fi mii, nimeni nu poate ști.
Însă, din documentele, cari ne-au ră-
mas, putem deduce că povestirea noas-
tră se ridică cu cel puțin șase luni
înapoi în besna vremii.

Sf. Petru iubea foarte mult țerile
române și voea să le vadă înflorind
repede. Diavolul, însă, dimpotrivă: ne
ura de tot și 'i sta în cale sfântului nostru
protector. Mai ales când Sf. Petru se
ducea la Dumnezeu să capete apro-
barea vreunui proiect de lege hărăzit
României, Diavolul se făcea luntre și
punte ca Dumnezeu să respingă pro-
iectele binefăcătorului nostru Sf. Petru.

Totuși, în lupta dintre bine și
rău, Sf. Petru eși biruitor: vitejia,
blândețea, răbdarea, încrederea, sta-
tornicia în simțiri, etc. etc., o sumă
de proiecte splendide fură aprobate de
Dumnezeu și asupra poporului român
în adevăr că se revărsară toate acele
frumoase calități, dăruite nouă prin
îngrijirea lui Sf. Petru!

Dar nici Diavolul nu se lasă bătut
cu una cu două. Luă un pământean
de-ai noștri și 'l prezentă lui Dumne-
zeu într-o ținută scandalosă:

— Ecce Romanus redivivus!!..

Dumnezeu își acoperi fața de că-
ință.

Omul se văicarea, se milogea, de 'i

era mai mare mila Prea-Inaltului Cro-
ator. Ba omul, văzând o secure, o
apucă furios cu mâna dreaptă și începu
să amenințe că omoară pe cine 'i va
sta 'n cale... Nu ținu, însă, mult furia a-
ceasta excesivă și pământeanul nostru
căzu în genunchi, cerând ertăciune,
zicând că 'l atinsese un vânt rău, de-a-
ceea s'apucase de ispași!

Diavolul zise:

— Vezi, prea înalte stăpâne, ce-a
făcut Sf. Petru cu proiectele lui?!...
Nu m'ai ascultat și pe mine! Dar nu 'i
încă vremea perduto!... Dacă nu 'i dai
omului acestuia darul scrisului, lui și
semenilor lui, să ști că apucă nebuni
câmpii și nu se mai alege nimic din
frumoasa poporație dunăreană.

— Ce 'i trebuie lui talent literar?..

— Sf. Petru a pus în proiectele Sfin-
ției-sale prea multe calități, cari în lu-
mea de jos aduc lacrimi; dacă le-ai
da și talent literar dunărenilor, nu
numai că nu le-ar strica, dar s'ar con-
sola în starea lor tristă sufletească!

— Așa să fie!.. zise Dumnezeu și Ro-
mânul nostru își puse căciula pe-o u-
reche și plecă fluerând: acum avea tot
ce 'l putea face fericit în lume!

Iar Diavolul, ca să 'și ridă pe de-a'n-
tregul de el, îi eși înainte la o potică
și 'i dete următorul sfat:

— Dragul meu Coșoi, Dumnezeu e
prea bătrân, așa că nu se mai îngri-
jește de toate nimicurile pământesti;
eu însă, care mă interesez grozav de
țara ta, uite ce zic să faci: cum vei
ajunge pe malurile Dunărei, nici s'a-
pucei bine să te desmeticești din visul
și fericirea în care te afli acuma, și
să scoți numaidecât o revistă literară!
Zece-cinsprezece lei, cât ți-or eși, tot
sunt buni pentru un băeat sêrac ca tine!
Nu uita, mai ales, ca revista ta să
aibă titlul roș, literatură modernă, să
fie pretențioasă, — căci doar însuș
Dumnezeu te-a inspirat s'o scoți! —
și să înjuri de cruci și paști pe cei
cari te vor critica, neadmițând că ești
băeat hătru!...

— Da!

— Și nu uita titlul, înseamnă-ți-l
bine: *Revista modernă* să-i zic!

— Am înțeles!

— ... și spanacoasă să fie!...

— Aud?!...

Diavolul, fluerând ascuțit, dispăru
în haos, iar Coșoi, uns literat, căzu
copist întrun biuroū din str. Diaco-
neselor...

FARMAZON

Două culmi

Culmea unui agent electoral român:
Să devie în vremea alegerilor dentist
american.

* * *

Culmea jandarmului rural:
Să fie urban,

DAGO.

Lăsata Secului

Se lasă sec. Se string creștinii
în jurul mesei încărcate
și 'și umflă burțile, sêracii,
cu vin, plăcintă și bucate.
Răbdări prăjite'n loc de carne,
de mâne'ncolo vor mânca,
Se cade deci cu chef și zarvă
cășlegiul a-l înmormânta!

Răbdarea Domnului e mare,
da'lumea 'i plină de păcate,
Că nu mai poate bietul popă
ertare să le dea la toate.
De vrea creștinul să se scape
de focurile iadului.
Cu posturi mari și'nchinăciune
osindă să 'și dea trupului.

Ce masă mindră și bogată
a'ntins cumătru' în ogradă!
In noaptea asta o să 'l tragă
betie țapănă, cu coadă.
Pe când încet se stînge ziua
și pierd soarele'n apus,
Aici s'aprend luminii și focuri,
se urcă cheful tot mai sus.

Eū, de! cumătru, rudă bună,
poftit am fost cu ceata'n'treagă;
Iar, din principiu, niciodată
eu nu refuz pe cin'me roagă
Să 'i fac onoare la bucate,
și mă presint numaidecât,
Când este vorba mai cu seamă
d'a trage vinișor pe git.

Păcat de-a mesei față albă,
că s'a pătat ca val de lume
De sosul gras de prin castroane,
de vinul care curge'n spume.
Se uită rău de tot cumătra
și dracului ne dă în gând,
Pe când din buze ne trimite
un zîmbet grațios și blând.

În conștiința-mi, turburată
și plină de păcate grele,
D'abia 'ndrăznesc s'afund o clipă
făclia cugetării mele.
Da', lasă, vremea nu 'i pierdută,
am să postesc sever și eu,
La urma urmă-o să se'ndure
de mine bunul Dumnezeu.

N'am să mai bag, de mânc, carne
în gură nicio bucățică,
Iar vin, țigare și femea,
le oiū alunga cu multă frică.
Ce zic? Stați frate, pină mâne
e mult de tot, i-aproape-un an;
Te pomenest că p'altădată
amân cucernicul meu plan.

AL.

Anapodisme

Noi, Români, ne jucăm mult de-a
risipa. Risipă de putere, risipă de a-
vuție, risipă de cuvinte în scris și vorbit,
ne sunt jocurile eminamente naționale.

Și când te gândești că cel mai mare
risipitor de cuvinte și cerneală ar a-
lgera cel dintâi în așuție publică, nu
te mai miri de rostul acelei zicători
despre paui și bărnă.

Pe noi, cei cari nu ne apropiăm de
cișmeaua bugetară, puțin ne privește
risipa avuției pseudo-publice, sau cel
puțin ne îngrijește mai puțin decât
risipa de cuvinte și abuzurile comise

în prejudiciul limbii — singurul avut comun, de care un singur guvern ne poate lipsi, fără teamă de întruniri la Dacia și manifestații pe calea Victoriei.

Ca un corolariu am putea reaminti, că pentru limbă sunt mai puțin primejdioase boboazele literare ale micilor pătimași de condei și reclamă, decât ale bărbaților, cari—după vremuri—și-au asigurat un nume oare cum mare în mica noastră literatură; iar ca un exemplu dintre prea multele ce avem, am putea da pe acesta: Un bărbat care poartă de multă vreme un condei în mână; care par'că s'ar bucura de competență în mânuirea lui; un bărbat despre care un redactor de la același ziar în care scrie d-sa, zicea într'o cronică: „cunoaște și mănuește bine mai multe limbi și a scris o operă, *Estetica*, dar n'o publică, fiindcă în țara asta nu's cititori” — seria cu prilejul morții regretatului Ath. Stolojan:

„Astăzi după ce s'a răpus dintre noi, Stolojan ne lipsește tutulora; și, ca pentru, par'că, niciun altul mort în anii din urmă întristarea noastră de pierderea lui ne lasă un gol mai negru în inimă”.

Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim!

a) și, ca pentru, par'că, niciun altul...

b) întristarea noastră... ne lasă un gol...

Nu uitați că autorul a scris o operă — *Estetica* — până acum inedită și știe să mănuească bine mai multe limbi. Am dori să citim laudata operă într'o altă limbă, dacă le va fi mânuind pe toate deopotrivă; căci, ca pentru, par'că, nici'o altă limbă întristarea noastră de mutilarea ei și de păcăleala de a fi dat parale, s'o citim, nu ne lasă un gol mai simțit în inimă și pungă.

PINON

Odă unei poete

Mărire, adorare;
Inchinăciune ție,
Poeta noastră mare
Și prima 'n poezie!

O, Smara, multă lume
A scris și a cântat
Și a lăsat un nume
Etern de laudat;

Dar lira ta scoboară
D'a dreptul de la Zei,
Imprumutată doară
Cu dragoste de ei!

O, Smara, spune, cine,
Ce Safo a avut
Atât talent ca tine
În depărtat trecut ?

Niciuna! Da, niciuna!
Deși ele-au rămas,
Deși găsim într'una
Prin frunze al lor glas.

În urma ta'î teaur
De soare luminos!
E lira ta de aur?
... Sau e de abanos ?

Poeme conceput-ai
Divină, răpitoare?
Ce pasere avut-ai,
Mă rog, de profesoare ?

Ce val ți-a dat puterea?
Ce fluture culori?
De ne transporti cu versul
În paradis de flori ?

O! Muzele în horă
Pe tine când te prind
Iți zic pe nume, soră,
Și danțul îl întind.

Ah! lasă-mă, poeto,
Din cartea'ți să mă'nspir;
Ah! lasă-mă în veacuri
De veacuri să te-admir!...

TELEOR

„Matriarhatul”

—societate feministă—

În „*Jos Reacțiunea*”, organ democratico-poporant ce apare în urbea Alexandria (Teleorman), sub direcțiunea energicului și mult valorosului luptător Tănase-Tănasescu-Tigveni—poet și publicist de talent—citesc următoarea senzațională informațiune:

„Robia în care a zăcut de veacuri sexul „frumos, ne mai putând fi tolerată de civilizația și progresul din timpurile noastre, „o puternică grupare feministă a luat laudabila inițiativă de a întemeia o societate „cu numele „*Matriarhatul*”. Sediul societății „va fi în orașul nostru și va avea sucursale în toate orașele principale din țară. „Scopul ei va fi de a propovădui ideile feminismului și de a lupta contra organizațiunii actuale”.

... Apropovădui ideile feminismului și a lupta contra organizațiunii actuale!... Ce poate fi mai înspăimântător și tot deodată mai periculos pentru noi, pătașii ordinii și ai păcii?! E grozav să ougeți la timpurile în cari femeile vor ajunge la putere; și totuși e prea adevărat că „o puternică grupare feministă” a luat inițiativa să intervertească rolurile celor două sexe omenești. De altfel această întreprindere pare a fi mult ajutată și de pronia cerească; aceasta o deduc din dese cazuri de hermofrodită, — monstrozități menite să modifice mult planul și deusul după care Marele ziditor concepușe la început lumea. Poate.

Ceoa ce este mai de temut nu este viitoarea domnie a femeilor, căci desoartă am purtat floare dintre noi acel rușinos jug, dar e înjositor din cale afară să renunțăm deodată la întreaga organizație, care cu destulă trudă a fost alcătuită. Și apoi cine mai știe ce va naște din acel cataclism social, pe care gruparea feministă din Alexandria îl pregătește! Cu câtă grozăvie ouget la viitoarea lume: vom fi obligați

să concedăm întâetatea titlului în căsnicie vom avea o administrație feminină pusă sub controlul soacelor, un cler feminin cu duhovnicul neîndurător, o armată feminină cu un stat-major gălăgios, vom avea corpurile legislative pur feminine și ne vor vota legi prea apăsătoare; vom fi obligați, poate, să purtăm costume multicolore după moda adversarelor noastre; cu un cuvânt vom trece noi la bucătărie, iar femeile noastre la viața publică, la trebile statului...

Și când te gândești că n'am avut cel puțin parte ca, retrăgându-ne de la putere, să lăsăm tezaurul public într'o situațiune mai înfloritoare! Vom purta ponosul că am cheltuit averea publică în desfășurări, în orgii, de care sexul frumos a fost străin. Critic moment!

Totuș trebuie să ne resemnăm: domnia femeilor va fi poate singurul mijloc de a se pune capăt luxului și risipei fără scrupul, așa că acesta va fi leacul cu care să ne vindecăm de criză... Deoi dar, să lăsăm mână liberă generoaselor noastre adversare și să nu le mai facem o... poziție.

GRIO

Bucureștii în 1900-1901

Astăzi se va inaugura cu o deosebită solemnitate noul și mărețul palat a poștelor.

Una din aripelile noului palat al poștelor nefiind gata, solemnitatea inaugurării s'a amânat pentru altă dată.

Onor. T. P. este înștiințat că de Luni, 20 ale curentei, Casa de depuneri va funcționa în noul și somptuosul său palat:

Din cauza ploii torrențiale de ieri Casa de depuneri și consemnațiunii va rămânea încă câteva zile în vechiul său local.

La palatul regal din București făcându-se reparațiuni, recepțiunea diplomatică va avea loc mâine, mercuri, ale curentei.

Din cauza cutremurului de ieri, căzând tavanurile salonului de primire din palatul regal, recepțiunea diplomatică s'a amânat pentru o nouă dată.

D. Primar al Capitalei va pleca în congediu la 17 ale curentei; D-sa se va duce la Carlsbad.

La 21 oar. va avea loc inaugurarea fil-trelor Băcu, la care va asista și d. Primar al Capitalei.

Anul acesta nu vor fi manevre din cauza crizei.

Ministerul de război a cerut un credit suplimentar de 1 milion, pentru ca să facă față cheltuelilor marilor manevre, ce vor avea loc anul acesta.

Linia Râmnicu-Vâlcea-Riul Vadului terminându-se va fi dată circulațiunii la 5 ale curentei.

Din cauza ploilor torrențiale, Oltul venind mare, s'a intrerupt încă de ieri, 4 a. c. circulația pe linia R-Vâlcea-Riul Vadului.

Banditul Lache a fost prins, grație vigenței d-lui jude de instrucție.

Indivul, prins ieri în pădurea Cornioa, aflăm că este brigadiorul pădurii; el a fost pus în libertate.

Cunoscuta noastră tragediană, întrun turneu artistic, pe care-l va face anul acesta în Europa, va da câteva reprezentații și în București.

Berliner Tageblatt spune că tragedia română, fiind angajată la Jokohama pentru 100 reprezentații, a părăsit Berlinul, luând calea mării.

Consiliul comunal a respins în unanimitate cererea vaporaselor pe Dâmbovița.

Eri consiliul tehnic superior a acordat concesiunea unei oăi fluviale pe Dâmbovița.

Un grup de 400 evrei, sub numele de Iesus, au părăsit eri Iașul. D. Auerbach le-a înlesnit calea.

Grupul Iesus a fost nevoit să-și întrerupă itinerariul pentru motive bănești; el s'a oprit la Focșani.

D. Y. cunoscutul profesor, a pus în lucrare planul unei opere istorice de mare valoare, sub titlul „Suntem Romani?”. — Lucrarea va apare peste 4 ani.

Eri a încetat din viață valorosul profesor Y. autorul valoroasei scrieri ce eră să apară peste 4 ani cu titlul „Suntem Romani?”

Afacerea din strada Vlădichii s'a terminat eri; domnul judecător a găsit că nu e cas de urmărire, iar faptul nu poate fi clasat de crimă, prin urmare a pus în libertate pe autori.

În locul d-lui jude instructor de Putna, cunoscut în afacerea din strada Vlădichii, va fi numit d jude instructor de Suceava, care imediat după depunerea jurământului va lansa mandate de arestare contra autorilor crimei din str. Vlădichii.

Agencia Havas ne comunică că Sarafoff a fost împușcat și omorât.

Mâne se va lua interogatoriul lui Sarafoff.

JAMES

Ș a r a d ă

Cu trei părți, drept de premiu și mențiune, dedicată „lui Spanacopol”

Partea primă ne arată
O plantă prea onorată
În grădinărie,
În gazetărie,
În bucătărie
Și în poezie.

A doua e o vocală
Decât toate mai ovală;
A treia, de vrei s'o ieși,
Numeri douăzeci de lei.
(Vrei s'o furi, să fii măcar,
La vreo Ligă, Secretar).
Dacă punga nu te iartă,
O vezi bine și p'o hartă
Orî busolă. De dorești,
Tot cuvântul să'l ghicești
Vozî, să'l cauți în. *Tânase
Pac, Stin, ori V. Anestase!*

Premiul, constând din 3 numere vechi (ediția rectificărilor) din *Palavra Speculantă*, sau din nula lor valoare în bani, a fost câștigat prin tragere la sorți de primul deslegător.

P. TRACICES

Jubitul meu vecin....

Era cam pe la ceasurile 11 când coborîi din tramvaiul Isvor, și dam s'apue prin Puțul-cu-apă-rece spre casă. Abia mă țineam pe picioare de obosit ce eram, așa că ușor își poate oricine explica pentru ce am dat ultimii trei gologani ce-i mai aveam în pungă, pentru un bilet de corespondență Bufet-Isvor.

Cu drag mă gândeam ce repede și ușor voi dormi în patru-mi moale, și mulțumii providenții că mi-a dat atâtea venituri ca să pot ținea o servitoare care, între altele, să mă scutească de a-mi face singur patul...

Când colo, ce-mi văzură ochii! — la vecinul, cumetrie! și-a botezat omul pruncul azi, bată-l norocul!

Camera mea dă cu două ferestre spre stradă, și cu două în curtea vecinului, fericitul tată.

Sub aceste din urmă ferestre, două mese cât toate zilele de lungi, întinse; în jurul lor, ca la vreo patruzeci de cuconițe și cuconi....

Mare taifas, vorbă, glumă, risete, chicote și pe de-asupra orchestra — vioară, cobză, chitară, contrabas — dilectând mosafirii cu ariile cele mai delicioase.

Ochii îmi străluciau și lacrimau de somn ce mi-era, — dar de geaba, nu-i puteam măcar închide.

Sub fereastra-mi, lingurile atingând farfuriile, făceau cor cu orchestra. Mirosul ciorbei de peștișori mă gădila pe sub nări — mi se făcu foame; — îmi amintii că, din spirit de economie financiară, suprimasem pentru seara zilei de astăzi luarea mesei.

Sub fereastra-mi se ciocneau paharele și se ridicau toaste — îmi veni o sete nebună — și culmea! — Marița servitoarea mea — a uitat să-mi pue pe masă sticla cu apă. O, în clipa aceea ași fi supt ca odinioară Crist, chiar buretele adăpat cu oțet. La toaste, îmi amintii că azi am mințit pe afurisitul de croitor, care își alesese tocmai ziua de *repaos* dominical, ca să mă *neliniștească* cu nota lui *discordantă*.

Trece douăspezece — unu — două, vecinul meu n'are de gând s'o sfârșească, ba încă o întinde grozaz, și mie: foame, sete, somn....

Cocoșii cântă — vecinul petrece;

Pruncul botezat țipă — vecinul petrece;

Se face trei — vecinul petrece;

Felinarele se stâng — vecinul petrece;

Maturătorul și-a început serviciul — vecinul petrece;

Se face patru — vecinul petrece;

Eu încă n'am închis ochii — vecinul petrece.

Era cam după șase dimineața când, fără să fi ațipit măcar o clipă, m'am

sculat și îndată așternii iubitelui meu, vecin următoarele rânduri, la cari până în momentul de față d-sa încă n'a avut bunăvoința să-mi răspundă:

Stimate Domn,

Înțeleg și admit că e foarte logică și legitimă bucuria ce te-a coprins, și hotărîrea ce luai de a organiza o cumetrie *non plus ultra*, cu ocazia botezului onoratului d-tale fiu, — cei mulți înainte!

Regretând că nu mi-ai făcut și mie distincția onoare de a mă invita, fie-mi iertat să-mi eai îndrăzneala a-ți adresa felicitările mele de condoleanțe cordiale, și în același timp te rog să scuzi dacă

„o noapte 'ntreagă, o noapte 'ntreagă” n'am putut dormi din pricina strașnicei d-tale cumetrii.

În speranță că cu ocazia viitorului botez — să-ți dea Dumnezeu și două pe an! — nu voi mai avea onoarea să te am vecin, te rog a primi asigurarea nemărginitei mele oboseli.

R. BANG

REZON

— Mă rog, odae dumitale
Nu face nici două parale;
Atâția puricii are'n ea
În cât e vai de pielea mea.

Așa vorbește, cu mânie,
După o cruntă insomnie,
Către hangiu un pasager.
Hangiul însă, pișicher:

— Îmi pare rău, dar cum se poate
Să spuî așa gogoși umflate?
Am ploșnițe, sute și mii,
I-ar fi mâncat pe toți de vii.

AL.

Concursul nostru literar

INTR'O CLIPĂ...

— *Intermezzo* —

— Pe aici, la dreapta..”

Un glas plăcut, armonios de dulce întrerupse o tăcere adâncă și măhnitoare ca un cântec de dor într'un pustiu paradisic și o figură bărbătească, mijlocie și regulată — chipul unui tânăr simțitor și duios, adorator al eternului ideal, într'o atitudine vagă și nesigură — se deslăcu din pervazul intrării unei vîoa și strălucitoare odăi, cuib idilic de ferice, frumusețe și iubire, ferizat de o albăstrucie lumină de lampă și apăru într'un coridor îngust și lung, în care plutea un întuneric profund și un miros îmbătător de flori de câmp, cari fi acopereau steclișul pînă în acoperișul casei, izolate într'o sălbatică și pustnică localitate la marginea orașului...

Investimentată în alb, în forme svelto și măestoase, cu un val de păr strălucitor în negrul său fascinant, silueta sculpturală a unei frumuseți femeiești care contrasta uimitor de plăcut cu întunericul din jur, se ivi tiptil în urma lui, ca o apariție cerească, ca o viziune...

Un vînt tîrîc de noapte, dar înviorător și lin, fuera ascuțit de câteva ori în haosul de întuneric și în goana sa porni un șopot neînțecat, un

murmur implorător, un freamăt de frunze și erburii cari glăseau misterios și blînd...

Adierea vîntului și freamătul erbișului se perdu în depărtare ca niște ecouri mingietoare de caval, cu un sgomot de valuri pe ape... Era ca o închipuire meditativă a unui gînd senin și înduioșat care a pătruns pînă în adîncul ei toată vibrarea unui suflet curat, toată scînteierea unor ochi înălțimi, toată căldura unor soapte de dragoste, toată setea unor buze „prinoe”...

Era ca un exces de farmec și armonie, senzația unor adolescente și inocente confesiuni, cari se înfirară în viața lui, când apărură în pași ușori și înceși ca și cum n-ar fi vrut să se depărteze pentru a rămănea în vece înaintea acestei priveliști atît de fermecătoare și minunată... Mezul nopții care se apropia mereu îi răpea această îmbălsămaro sufletească și-l silea să ia drumul spre locul în care avea să trăiască visînd din nou clipele de supremă și adîncă mulțumire, de adevărată fericire divină, clipe de ardoare, de extaz și emoții cari prin felul lor de a fi închegară o scurtă dar în vece neuitată poemă...

— Pălăria... îndată... e în anticameră.

Din noi se auzi armonia binefăcătoare a glasului care umplu haosul de întuneric și care străbătuse vibrînd în adîncul sufletului său, în inima tinărului îndrăgostit de un ideal, gata de plecare în momentul dureros al dispariției—și mîndra și alba siluetă dispărură de odată ivindu-se apoi cu aceeași mișcare plîpîndă și voluptuoasă...

În dreptul ferestrei salonașului idilic el zări mai distingător, mai clar, chipul impresionabil al femeii-madone, cu ochii adînci, mari, senini, cari exprima o blîndețe bisericească, sfîntă... Obrajișii rotunzi, plini și roși pîlîră în razele albăstrii de lampă și vîntul care bătea dintr-o parte a gangului îi flutura valul de păr negru, fin, care ondula drăguț pe gâtul ei alb de marmură.

Păsarea unei ademenitoare iluzii, pilpăirea unei aprinse dorințe, începu să-i mîngăie sufletul după atmosfera apăsătoare de mărturisiri, păreri, compătimiri și sperete, cari năluciră din faptul serei pînă aproape de mezul nopții... Tristețe, durere, mahnire, iubire, melancolie și vraje, toate ardeau în sufletul lui și deasupra tuturor plutea cea a-burată de nesățiu și senzibilitate, cari îi răzvrăteau inima, care-i încurcă ougetul...

— Ce noapte neagră și răcoroasă!...

O sonoritate metalică în glas, dar o resufare caldă și simțitoare se extazia duios, dureros și un freamăt de frunze pîrea că urmează spusele de dor pe care nu le putea rostii, perdut în vraja unui vis estatic, în aroma unui extaz real...

Cu un gest stîngaci îl luă pîlăria de pae și involuntar, de sfîcîciune și emoție, atînese lin—ca o nețeazire ca o mîngăiere—mîna ei micuță, delicată și albă... Tresări... Un fior ciudat îi trecu prin tot corpul, inima începu să bată, să bată cu putere—și pentru curmarea acestei trădătoare neliniști, pe care n-o mai putea furia, începu să-și ștergă ochelarii.

Valuri de aer năvăleau rîcoritor și se perdură în cîmp, pe ferestrele deschise, frunzișul povestea dornic într'un freamăt melodic, întunericul misteriza toată poezia iubirei întunecate și era una cu cerul și cu pămîntul—pe cînd ea, în dreptul odășii ferice, se legăna ușor într-o calmă și molatecă mișcare...

Și el o privea, o sorbea din ochi, o avea în suflet, o contempla în gînd...

Figura ei roz-pală, pe care jucau albastrele raze de lampă, chipul-i madonic—femeese și visător, strălucirea-i fascinatoare din adîncul ochilor-luceferi, glasul-i blajin și prelung, valul-i de păr bogat,—toate păreau înfășurate într'un farmec ceros ucigător de dulce... Și totul exprima senzul unei filozofii adînci, poezia unei resignate senzibilități, priveliștea unui tablou romantic...

În apropiere arborii de lingă gard, cari ridicau crengile spre cer, aveau aspectul unor făpturi perdute în delirul unui farmec... Peste tot tăcere, adîncă tăcere... Întunericul nopții avea caracterul unui educator de sentimente și conștiință...

— „Ce tăcere misterioasă!”

Nu mai era o pronunțare de cuvinte, o rostire sentimentală de admirație, ci suavitătea unei melodii dumnezeiești, care sapă sufletul, care rănea inima, care ucidea firea—o muzică îngerească aducătoare de doruri mistice, o simfonie cuceritoare de simțiri dornice, taina unei năzuiri, poezia unui vis, basmul unui dor...

Din razele albăstrii de lampă se etoriza o lumină tainică, ideală, colorînd într-o paliditate pitorească chipul ingerului-femece, în fața căreia ră-măsesse extaziat, mut și nemîșcat, ca înaintea unei viziuni dintr'un somn adînc.

Dar deodată, zîrind mai bine imaginea rafaică care-i biruise toate dorințele, un cutremur puternic îi străbătă firea, inima începu să bată într'un ritm cadențat, ochii se întunecară de lacrimi și obrajișii îi ardeau fierbinți...

— „Ah!...”

Un fulger lumină pe neașteptate tot tabloul care într-o clipă avu lumina zilei... El roși și mai mult, obrajișii îi ardeau mai tare, inima bătea sfîcînd, urechile îi vijiră, gîndul i se tulbură mereu... I se păru că dansa i-a zărit toată emoția, toată ener-varea, că i-a cețit toată intenția dornică de a o cuprinde ușor în brațe și de a o săruta ca un nebun însetat—și intimidat, jignit, tremurînd de rușine și de frică, într-o clipă pieri din fața ei, în întunericul sombru și dureros, care-i înjeli sufletul, inima și ougetul...

C. Săteanu

Odată cu această nuvelă am primit dela statornicul meu colaborator C. Săteanu și următoarea epistolă:

Stimate domnule redactor,

Am rămas foarte încântat de *Literații români*. Deosebita atenție ce mi-ați acordat încă dela prima mea apariție în lumea literelor române, mă încurajează să mă prezint la marea concurs literar al *Moftului Român*. Nuvela ce vă trimit—și pentru care vă rog să puneți un cuvînt bun pe lângă d. director ca să-mi acorde marea premii al stupidității, — am creat-o săptămîna trecută, cînd am fost înaintat în calitate de contabil la un comerțiant din Iași.

Primiți, etc.

C. Săteanu

Mărturisesc că mi-a venit foarte greu să fac ingerințe asupra conștiinței directorului revistei noastre,—însă, dat fiind extrema raritate a acestei perle literare a colaboratorului meu C. Săteanu, alias Carol Schönfeld-Delapodulros, Iași, m'am executat.

FARMAZON

Veste Bună!

S'a pus sub presă
Calendarul
Moftului
Român

SUB DIRECȚIUNEA

D-ului I. L. CARAGIALE

cu o materie bogată și variată.

Va conține proză și versuri humoristice, ilustrațiuni, epigrame, etc. ect.

Calendarul
Moftului
Român

va apare ca un soare strălucitor pe cerul întunecat al României. Va străluci cu atît mai mult cu cît nu va costa decît
1 Leu exemplarul.

Alte amănunte interesante în numărul viitor.

DRAGOSTE

— Ginero, de drag ce-mi ești, te-aș băga în sin de pîr. Am să viu să stau la tine.
— Să vii, mamă soacră: în palme am să te țiu.

La masă.

— Ginero dragă, să-ți suflo măicuțică'n ciorbă, că-i prea ferbinte; să nu te arzi!
— Dragă mamă soacră, nu mai sufli că mi-o acrești.

CELESTIN

Tot Mitică

— Mare mucalit ești, domnule Mitică, și de spirit.

— Mersi, domnișoară, că mă'ncantați cu migdale amare.

La parada de 10 Maiu, cocoanele se'ndeasă să spargă cordonul de sergenți și să pîtrunză în bulevard.

Mitică cu ton marțial: — În front, că vă atacă marinarii călări!

SINAIA

MARELE MAGASIN „PARADIS“
BĂCĂNIE de LUX și DEPOSIT de BĂUTURI
GHEORGHE MATHEESCU
Sinaia, Piața Veche colț cu bulevardul Ghica

MANIFEST

către Inalta Nobilime și onor. P. T. Public

Dup'atîta preparare,
Magazinul *Paradis*
Al lui Gheorghe Matheescu
Iată'n fine s'a deschis.

Firmele-i multicolore
Cu mândrie strălucesc,
Publicului din Sinaia
Mare-eveniment vestesc.

Alergați cu mic cu mare
Din Sinaia lumea toată,
Să vă faceți o idee;
Vizitați măcar odată

Acea mîndră instalare,
Acel magazin model,
Ce sfidează concurența
Tuturor de-același fel.

Trufandale și conserve,
Vinuri vechi, licheoruri fine
Premiate'n expoziții,
Indigene și străine.

Marfă proaspătă, curată,
Eftină de necrezut
Și serviciu la iuțea
Și la cinste nentrețut.

Să citească lumea toată
Minunatul preț-curent,
Să-l citească și s'admire
Al patronului talent.

Cum se poate, pe-așa criză,
Magazinul cel mareț
Asortat să fie astfel
Și să vînză cu-așa preț?

Cînd știam că la Sinaia
Așa greu e să trăești,
Să trăești acum mai ieftin
Chiar decît la București?

Lucrul s'ar părea de-odată
Că nu este de crezut.
Cum se poate? zice lumea.
Uite! vezi că s'a putut!

S'a putut, căci Matheescu
Nici o jertfă n'a cruțat
Băcănia-ideală
Pînă n'a realizat.

Marfa -prima calitate!
Prețul—cel mai potrivit!
Ast'a fost a lui devisă
Și în fine-a reușit!

Dup'atîta preparare
Iată, n fine, a deschis...
Vizitați cu mic cu mare
Magazinul „Paradis“!

„Mesagerul Brăilei”

Cu stimă
Gheorghe Matheescu

1901 Iunie.

Sfânta din Crîngași

Cocoana Lucșița Hurdubiloaea vine să consulte pe Sfânta asupra viitorului celor șapte demoazele Hurdubiloae